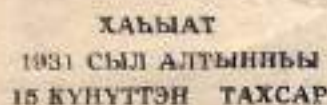

Сарсын Чурапчы стадионугар тыа сирийн
IV спортивнай оонньуулара саҕаланаллар

Норуот саргыта салаллар уратылаах кэмигэр

С. ПОПОВ.

соргулаах биэтэктэригэр

Сыта-тура сылыктаан көрдөххө

(Бүтүүтэ. Иини 1
стр. көр).
Артемен, Мэгэттэн Н.
Шарин, Дьокуускайтан П.
Барсанаев, Чурапчыттан
Алексеев, Г. Бараш-
ков, Олуохуматтан В.
Харыс. Дьон арыллары-
тар сытаан кыахтылар
уолуохтара (ыаабын-
тарга чопчулаан сайаа-
палары бигоруу билгени
кыстаанна туруулар).
Мана Бүтэй Бүлүү ат-
таата Н. Басеов көрбөйөр
курдуу. Ол эрэри рес-
публика быйылгы чемпи-
онатыгар бөйүтүн тыйа-
нылар С. Алексеев
хотторбута. Оттон аео-
лютаан чемпионатка С.
Алексеев, Г. Барашко-
вы кыайталаабыта.

Тыгын сиртин тэҥээх-
тар күрөс билданыыла-
ра, чаччыта, төг маны
төбүтэ тардар көрүтө кү-
лүмөх буолуо.

ВОЛЕЙБОЛ

Саас зоналарынан ыт-
тыллыбыт сүүмэрдир кү-
рэхтэһилэр түмүктөрүнөн
эр дьонго Дьокуускай
«Урожайын», Орджоник-
дзевский оройуон, Амма
Мана-Ханалас, Олуохуэ,
Ньурба оройуоннарын
дьахтылларга Дьокуускай
«Бүтүлүн», Орджоник-
дзевский оройуон, Мана-
Ханалас, Амма, Бүлүү,
Ньурба хамаандала-
ра күрэхтэһэллэр. Би-
линн оройуонмут, оон-
уулары тарыааччы бу-
тарын быһытынан, ха-
маандалары быһагы ту-
руорар (үөһэ ахтыллыбыт
сүүмэрдир турнирга кыт-
тыбатаа). Оон сөптөлүн
хамаанда илнн-калин тү-
сүлүөвэ.

Эр дьон тустарынан
агар буоллаахха, күүстээх
састаабы дьокуускайдар
илдэ кыахтарга дьон са-
баарылар. Арбаа Ха-

малас волейболистарын
эбэтэ кыахтаахтар дини-
лэр. Хамаандалара, сүүрү-
күн, мөхсөрдлөөхтөрүн
сүүмэрдээбит үһү Оон,
арбаа, угуох да баар
дьонго буолуохтаах.

Ол эрэри волейболга
билгэрин курдук, тыс үһү-
тэ ага быһаарбат. Саас
күрөхтэһэ буолан аа-
һыт сүүмэрдир турнир-
тан сылыктааахха, үө-
лүбүт аммалар үчүгэй.
Дар Мана Григорий По-
лов (Чурапчы уола), Алек-
сандр Романов курдук
бартыхай спортсменнар
бааллар. Мана-Ханалас
волейболистара да орус
барт атылар. Олуохуэ
хамаандата, сүүрүннэн, И
Ньоруктэһэйн уолаттарын,
тан сүүмэрдэммит. Бу на-
циональнай астаныларга
суон сураарыбыт Плато-
новтар түөлбөлөрө. Ха-
маанда капитана—дэриг-
тар спортсмен Александр
Платонов. Биллэи оро-
йуоннарбытыгар дьахтал-
лар волейболлара бала-
ча сайынна. Оон чем-
пионат таһыма бийиги кө-
рө үөрэммит оонкуубу-
туттан чыҥа атын бу-
дуоба. Дьокуускайдар, ма-
һалар, аммалар, бүлүүдөр,
о д а чемпионкуур бу-
рамны санаалаах кыах-
тар. Бийиги хамаандабыт
дэр. Түбүлүн оонньоо-
тобуна иини да эрийгэ
сөп этэ.

Оттон уолаттарбытын
ахтан аһарар буоллаахха,
сүүрүнээччилэр Петр Со-
бакин. Хамаандага күүс-
тээх охсуулааһынан бил-
лэр Анатолий Сергеев,
кини быраата Иван Сер-
геев, оһыттаах оонньооч-
чулар Софрон Тимофеев,
Василий Филиппов, эдэр-
дэр Прокопий Пермяков,
Андрей Арнаков уо. д а.
бары өргүһүн атыт-
тартан хаалсыбаттар.

Иван Егорович Захаров—оло-
һун спорка аһаабыт киһи. Күү-
рөһүннэх тылы-өһү эһэлтэр да-
һы, бэйэтэ туста сымаллаах-сорук-
таах, сылыктааһыннардаах. Олор-
тон саамай сүһүө туғуй дьон
ыһытар буоллар, киһи халбантыы
барбана: «Спорт маассабай бу-
луутун ситиниэхтин баҕарабын».
—диги этнэ этэ. Киһи биһи күөх
кырыска олорон балаҕча көсөт-
тибит.

—1948 сыллаахха ханыа да
буолан Дьокуускайга кыһрэммит
бирдигилээн сырыыга оройуон-
мут аатын көмүскээбиннит. Оонно
Афанасий Софронов Одьулуунтан,
Николай Григорьев Хадаартан уо-
д а бааллара. Ити бастакы кү-
рэхтэһим этэ,—дигэ Иван Его-
рович.

Киһи дьонун кытары 1942 сыл-
лаахха Кабазин оройуонугар көбө-
рүлүбүтэ. Ити көмгө баара-суоҕа
13 саастааҕа. Аратыһым иккин
арай-муг бөлөһү көрсөн, сыкка-
рыыр тыһыннара эрэ дойдуларын
булбуттара. Ол үлүгүрдээх эсти-
быстыы эройни эһэринэн тэлсэбит
уолчаан оччодорго тыһылаах ор-
доммун аһыах сыһынан оройу-
онун чыһын көмүскээччи буолуом
эрэ дьон санаабатаа эбитэ бу-
луо. Эдэр үһүн эрэр киһи түр-
танин өрүттүбүтэ, илнн-атах оон-
ууутугар даниа дьобурдааһын
көрдөрбүтэ.

—1949 сыллаахха Амма Соло-
буодатыгар Олуохуэ илнн эһэри-
нээри оройуоннар күрэхтэһилэ-
ритер кыттыбытым. Оонно Мана-
Ханалас нэһиниттэн хамаанданан
күрэхтэһиһэ иккис миһтэни ыт-
тыллыт. Мин 100 метри 12 се-
күүндэнэн сүүрөн бастакы миһ-
тэ тахсыбытым. Ити Кыайы
үөрүүтүн бастыһыан билбит тү-
гүннм этэ. Билиһиһэ дьэри сөҕө
саныбын устар сайыны быһа
масты-оттуу сылдыбыт, эрчиг-
лэр биризмэни кыайан булбатах
Петр Лукин (Хоорукс уола) 800,
1500, 500 метр—дистанцияларга
аһаах арчыллыһа суох—сүүрөн
кыайбыта. Оонно үөрдүбүт да этэ.
Этэ эрчиллиһиһэ эбитэ буоллар.
Төһөлөөх үгүс эдэркээн дьон тре-
нер көмөтө суох буолан дьобур-
дара тахсыбакка хаалта буолуой.
Тренер киһи олоһун бэлэс сым-

Дьобуру таһаарааччы

ларынан 1956, 1960 сыллары аа-
дар. Бу көмгө иини спортсмен
быһытынан ситэр-хотор. Ол күр-
дук, 200 метри 24 секүүндэнэн
(1956 с.), 100 метри 11.4 се-
күүндэнэн кэлэр. Самарканд куо-
ранка ыттыллыбыт күрэхтэһиһэ
хамаанда састаабыгар кыһрөн ик-
кис миһтэһэ тиксэр. Итиһи тэҥэ
тренер бигр төгүлээһи үөрөһүн
бүтэрээри, иһэһин мунгурдааһа
ылдыһан операциялар буолан
республика сүүмэрдэммит хамаа-
натын састаабыгар кыһрөн
хаалбыттаах эбит.

Иван Егорович Чурапчытаағы
педагогическай училищени 1956
сыллаахха бүтэрэр. Эдэр юһи
дойдугар Төлөйгө начальнай ос-
куола учууталынан аһанар. Онтон
калин Диринг детдомугар тула-
йах оҕолору иһтиһэр. 1964 сыл-
тан ыта күн бүгүнүгэр дьэри Ди-
ринг орто оскуолатыгар үлэһин
кэлэ. Иини сыллаарыттан бэтэх
Д. П. Коркин аатынан республи-
ка кыһрэннэһи оскуола-
кыһрэннэһи оскуола-
тын Дирингтэһи филиалыгар а-
һанан туруоруллубута. Оонно 30-
ча оҕону эрчийэр.

Тренер үлэтэ үөрөнээччилэрин
ситиниллэритэр көстөр. Респуб-

лика биллиилээх рекордсмена Га-
врил Нохтускай киһи алтыһын
ылан спорт киһи суолугар кыһ-
рбитэ. Билиһин бэйэтэ оҕолору эр-
чийэр. Киһиһэ үөрэммит Афа-
сий Петрович Илларионов спорт-
мен быһытынан иһэһин бил-
лар. Майа сэлэһиһэтигэр тренер-
дир. Иван Егорович билиһин
Варвара Дмитриева уонна Мария
Старостина спортивнай суоллара
соргулаах буолуон баҕарар, оһу-
ха эрмээр, кыахтаах кыргыттары
нан ааһар. Отуһи сым үөрөннэ
оҕолоруттан 20-тан тахсата физ-
рук учууталлар буолан үлэһин
хамсы сылдыллар. Киһилэр ор-
толоругар РСФСР спордун маас-
тардара бэс киһи баарыттан, аһа,
хыаа тренер сүрөһэ үөрбөт бу-
луой. Тренергэ ор сыллаах сыра-
лаах үлэһин иһин Саха Республи-
канын үтүлээх тренерин аата
иһэрлиһин иһэрлиһиһэ.

Иван Егорович—түөрт оҕо
аһата. Дьэ көргөн иһэтэ Мария
Дмитриевна Захарова повар. Ыаа
улахан уоллара Иван Иванович
Захаров РСФСР спордун маас-
тара.

Оҕону спорт киһи суолугар
эрэллээхтик таһаарыы, кырдьыга,
аһардас билгени-көрүүнү эрэ
буолбакка, түс бэйэ тулуурдаах
буоларын эрийэр. Ол дьобурдаах
спортсмен олоһун, айар үлэһин
оройуон спортивнай историтын
кытары ситиниир, дьигэр, мана
эрэ дьыала буолбатах.

—Отуһа сым Егор Дмитри-
евич Дьячковскайдын бигрэ үлэ-
лээтибит. Ол быһаһын тухары би-
һиги спортсмен аһардас бэйэһин
эрэ туһугар буолбакка, уолсай фи-
зическай культураны тарҕатар
туһугар үлэһин дьобурдани ту-
та састаабыт. Ити синаабытыт-
тан билгени даһаны аһаастам-
маныт. Бийиги үөрөнээччилэрибит
спорт туонатыгар эдэр иһчаты
угуһан киллэрэ туралларын туха-
ры тренердэр үһүн үлэһинэбит,—
дигэ Иван Егорович Захаров.

Олус ыттыкты, уһаасты са-
һаастым бу номоһон киһи снэрдээх,
иһи курдук ыттыктаах кэп-
бизэһиһэ.

Сэмэн ТУМАТ.

Григорий Барашков республика ыарахан мыйа-
һынаах, ыахтаах нас тардыһааччыларын кэксэти-
гэр бигэтик кыһрэ. Киһи быһырынан Саха Респуб-
ликаһын спордун маастарын аатын ылбыта. Күнүн
үрдүгэр сымдыар эдэр киһи иһитин эрчийгэр
эрэллээх.

эр көмүскээбитэ.
Миллиция түбүктээх үдэ-
тин быһыһар икки оҕо-
лоох ыаа аһата хайдах ил-
дэһинэн дьарытаммын,
иһини дьэтэххэ, Иван Ни-
колаевич судургутуу
быһаарар: «Спорду ис дуу-
һаттан талтыахха, режым
малды тутуһуохха уонна
бэйэһэ эрдэбиллээх эрэ
буолуохха наада. Киһи
этэ-хаана аһа суох сата-
матын көрнөтэ, сүүрөри-
көтөрү өһнүк дьаалыһа
күбүлүһүтүм. Оонно ха-
һан ханыа илэн буоллар-
был эрэ бэйим кыахпынан
дьярыстанабын. Мин эдэр
да сымдыан күрэхтэһингэ
бэлэһинэрэ дьон аһаа-
һынан күндүл көтүлээ-
тин дьярытамматарым.
Уһам быһыһар бэйим би-
риэмэни аттарынан иһ-
тарынан».

Ол курдук, киһини са-
даа дуу, стадионга дуу
иһитэ-хорута дьярытана
сымдыарын көрбүт суох.
Хата, иһин бүтүннүу кы-
һаа буолбут киһи Майа
Солдатов, стадионго

бэдэһин сүүрөн иһэрин
көтөр-барар суоллардар
үтүстүк көрөһүлэр эби-
тэр сир хараардаһына чу-
гас эргиллээһи алаастарга
синаа сылдыарын түбөһэ
түһүн көрүөххэ сөп. Иван
Дьячковскай спорка бу-
һууга-хатыһа армияда да
сулууспалырыгар, сту-
денттар да сымларыгар,
калин ордук милицияда
үлэһинигэр үлэһиниһэ
көмөлөспүтэ биллэр. Таат-
таа үлэһиниһи саһана
билиһини курдук техника
дэлэйэ суоҕа. Күһүнү-
саасын бастарыһа сатын
сымдыара. Суһал түгүн-
нэргэ массыннааҕа снэ-
мэһэ, сатын сымдыарын
ордорор. Бигрээ хаайы-
лаах күрээбинигэр Ытыг-
күөл—Чөрүөх суолунан,
өтөхтөрү көрө-көрө, иһиһэ
баран баран сарсыарда
төнүбүтүн туһунан аһтар.

Иван Николаевич ис-
дыһаа систематыгар үлэ-
һин көмгэр республика-
һа бигр идэлээхтэрин ор-
толоругар наар бастыһар-
га кыһрэн, «Вочуот дуос-
катыгар» үтүстүк тахсы-

быта, элбөх грамоталары-
нан, 7 медалынан наа-
раадалаһымта. Саха сирин
гэр милиция үлэһиттэри-
тэн аан бастаан «Норуот
ханыаһыстыбатын үтүлээх
үлэһитэ» аат иһэрлиһи-
тэ элбэһи этэр. Иван Ни-
колаевич, билиһин төһө да
60-чата чугаһаатар, тап-
тыыр дьярыһын бырахпат,
ыһаа баарынан малды
чөһөн сымдыар туһугар
сүүрэр-көтөр бигэ сана-
лаах.

И. Дьячковскай тыс сирин
спортивнай оонньуула-
рын көрө таарыһа 40
сыллааһыта сүүрбүт ста-
дионугар, манҕайгы сити-
һиллэргэ кыһаһаабыт дой-
дугутар, күрэхтэһин уотун
илдэһитэ. Чурапчы дьон-
но, бигрээ күрэхтэһит
үлэһинээхтэрэ—спорт ве-
тераннара—бигр дойд-
улаахтарын, спорка үһүн
үйлэһини холобурун көр-
дөр И. Н. Дьячковскай
уруйдуу айхалды көр-
сүөхтэрэ.

Сэрин көһинтэн чөлө-
һи атлетикада Афанасий

Софронов, Петр Лукин,
Иван Дьячковскай Чурап-
чы аатын республикада
бастыһан ааттаһытта-
ра. Бука, бу адам саас-
таах дьон ситиниллэрэ
көһини көлүөнэһэ үтүө
сабыдыаллаах буолбута
буолуо. Алта уонус сым-
лар бастакы аһардыт-
тан саһалаан күн бүгүнү-
гэр дьэри үһүн сиргэ сүү-
рүүтэ Чурапчы уонна Чу-
рапчыттан төрүттээх бы-
һылдар республика сүүрэр
суолларыгар иһэһин су-
раһардылар. Иван Нико-
лаевич бигр дойдулаах-
тын ситиниллэринэн мал-
ды иһи туттар, үтүө хо-
лобур саһанан бара ту-
руорар ис сүрөһиттэн ба-
барар. Ыһыл эмнэ, 40
сыллааһыта курдук, Чу-
рапчы стадионугар Иван
Дьячковскай аата өссө то-
гул дуораһыһан, билэр
дьонун, үлэһинээхтэрин
үөрдүө-көтүтүө.

БОЛУОТ.

Мана-Ханалас, Майа
сэлэһиһэһэ.

